

Polska w niestabilnej gospodarce europejskiej i globalnej: problemy polityki gospodarczej i rozwoju

Data opublikowania: 20.01.2017

Zrecenzował(a) dr Tomasz Pawłuszko Redakcja naukowa mgr Andrzej Klimczuk

Na początku drugiej dekady XXI wieku ukazało się w Polsce wiele publikacji poświęconych historii i uwarunkowaniom rozwoju gospodarczego. Istnieje z pewnością wiele powodów takiego stanu rzeczy. Z mojego punktu widzenia istotne są dwa z nich. Z jednej strony była to próba wytłumaczenia mechanizmów występowania kryzysów gospodarczych. Stąd też i wiele publikacji poświęconych historii gospodarczej oraz aktywności państw w międzynarodowych stosunkach gospodarczych. Z drugiej strony jubileusz ćwierćwiecza transformacji ustrojowej w Polsce i innych krajach Europy Środkowo-Wschodniej sprzyjał refleksji nad miejscem naszego regionu w epoce globalizacji. Debata dotyczyła również szans awansu Polski z peryferii do centrum gospodarki światowej [1]. W okresie następującym po kryzysie 2008-2009 Polska zbliżyła się bowiem do dwudziestej pozycji w rankingu największych gospodarek świata. W dyskusji tej brali udział ekonomiści, politolodzy i historycy z wielu szkół badawczych. Publikowano (i nadal się publikuje) liczne prace zbiorowe i raporty analityczne [2]. Zauważalny był również wzrost liczby tłumaczeń zagranicznych pozycji z zakresu historii gospodarczej [3].

Jednym z głosów w wyżej wspomnianych kwestiach jest publikacja „Polska w niestabilnej gospodarce europejskiej i globalnej”, przygotowana przez pracowników Akademii Finansów i Biznesu Vistula pod redakcją prof. Krzysztofa Rybińskiego. Książka jest częścią większego cyklu wydawniczego – serii monografii przygotowywanych w tej uczelni. Kilka tez i zawartość książki są przedmiotem tej recenzji.

„Polska w niestabilnej gospodarce europejskiej i globalnej” jest książką przygotowaną przez jedno środowisko naukowe. Składa się ze wstępu i jedenastu rozdziałów, poświęconych różnym aspektom polityki gospodarczej i rozwoju. Autorzy problematyzują istotne zagadnienia z poznawczego i praktycznego punktu widzenia. Otrzymujemy więc analizy poświęcone zmianom gospodarczego układu sił na świecie, artykuł poświęcony relatywnemu wzrostowi pozycji Polski na tle państw Unii Europejskiej i świata, studia poświęcone polityce pieniężnej, gospodarczej i innowacyjnej w Polsce, jak również kwestiom finansowym i rynkowi pracy. Następnie przedłożone są dwie analizy poświęcone problemom firm w gospodarce europejskiej oraz zjawisku controllingu, który może być wykorzystany jako narzędzie zabezpieczające instytucje przed zjawiskami kryzysowymi. Dwa ostatnie teksty w tym tomie dotyczą sukcesów gospodarczych w wybranych państwach

azjatyckich. Otrzymujemy więc liczne, niedługie, ale i przekrojowe opracowania na temat współcześnie diskutowanych kwestii gospodarczych. Ta kompleksowość jest z pewnością zaletą książki, z drugiej jednak strony rozdziały są raczej luźno powiązane ze sobą. Publikację wieńczą streszczenia w języku polskim i angielskim.

Biorąc pod uwagę skromny rozmiar tego szkicu, zwrócimy uwagę na niektóre cechy publikacji. Teksty są zwykle dość dobrze udokumentowane, choć nie wszystkie. Napisane są czytelnym językiem, choć wydawcy byli zmuszeni uzupełnić publikację obszerną erratą. Artykuły wskazują na nowe trendy w gospodarce światowej (wzrost znaczenia państw BRICS, tj. Brazylii, Rosji, Indii, Chin oraz Republiki Południowej Afryki), relatywną pozycję i zasoby rozwojowe Polski (autorzy piszą, że luka rozwojowa kraju będzie się zwiększać bez rozwoju zasobów endogenicznych) czy politykę gospodarczą Polski (interesujące tezy o modelowaniu rozwoju poprzez oddziaływanie na zależności między celami rozwojowymi). Krytycznie przeanalizowana została struktura polskiego sektora przedsiębiorstw oraz próby tworzenia państwowej polityki innowacyjności, ubezpieczeń i rynku pracy [4]. Rozdziały poświęcone sukcesom gospodarek azjatyckich przypominają z kolei o potrzebie analizowania dobrych praktyk instytucjonalnych w zarządzaniu rozwojem.

Kluczowe z punktu widzenia współczesnej pozycji naszego kraju są teksty o możliwościach rozwoju Polski na tle innych państw. Kraje europejskie stopniowo tracą udział w handlu i gospodarce światowej. Ważna jest tu kwestia demograficzna, wpływająca na rozmiar rynku, pracy i popytu. Centrum gospodarcze świata w XXI wieku może przesunąć się do Azji, co będzie niejako powrotem do nowożytnej struktury ekonomicznej świata. Jest to sytuacja ryzykowna dla takich krajów jak właśnie Polska, gdzie wprawdzie w okresie 2006-2012 nastąpił względny znaczny wzrost PKB, ale przy braku wewnętrznych impulsów rozwojowych (demografia, innowacje i bezpośrednie inwestycje zagraniczne) może on zaowocować tzw. pułapką średniego dochodu. Tezy te są często obecne w debacie publicznej. Pojawienie się ich w tej książce jest bardzo ważne. Warto dodać, że każdy rozdział publikacji jest zakończony podsumowaniem, wskazującym na wnioski i rekomendacje względem poszczególnych problemów badawczych.

Monografia „Polska w niestabilnej gospodarce europejskiej i globalnej. Problemy polityki gospodarczej i rozwoju” to potrzebny głos w dyskusji nad rozwojem w krajach Europy Środkowo-Wschodniej i ich pozycji w gospodarce światowej. Pewnym kłopotem pozostaje słaba dostępność recenzowanej publikacji, nawet na polskim rynku [5]. Podsumowując, książka jest dobrym wprowadzeniem do studiów nad rozwojem społeczno-gospodarczym (większość zagadnień wymaga jednak od czytelników dobrej podbudowy teoretycznej) i instytucjami gospodarki narodowej oraz w sposób udany uzupełnia debatę ekspercką i pozostaje czytelną lekturą dla dziennikarzy, przedsiębiorców, polityków i osób zainteresowanych poruszonymi w niej kwestiami. Ponadto, ciekawą i pozytywną rzeczą jest fakt, iż jest to praca powstała w uczelni niepublicznej, które w Polsce zajmują się raczej dydaktyką, aniżeli głębszymi badaniami podstawowymi. W tym wypadku jest to fakt przemawiający na korzyść tej książki.

Przypisy:

[1] Zob. np. W. Orłowski, *W pogoni za straconym czasem. Wzrost gospodarczy w Europie Środkowo-Wschodniej 1950-2030*, Wyd. PTE, Warszawa 2010; I. Berend, *Od bloku sowieckiego do Unii Europejskiej. Transformacja ekonomiczna i społeczna Europy Środkowo-Wschodniej od 1973 roku*

, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2011; A. Leszczyński, *Skok w nowoczesność. Polityka wzrostu w krajach peryferyjnych 1943-1980*, Wyd. Krytyki Politycznej, Warszawa 2013.

[2] Por. Głosy w debacie m.in. J. Hausner (et al.) *Kurs na innowacje. Jak wyprowadzić Polskę z rozwojowego dryfu*, Fundacja GAP, Kraków 2012; J. Hausner (red.) *Konkurencyjna Polska. Jak awansować w światowej lidze gospodarczej* ? Fundacja GAP, Kraków 2013; M. Piątkowski, *Poland's Golden Age, Shifting from Europe's Periphery to Its Center*, The World Bank, Policy Research Working Paper 6639, Washington-Warsaw, October 2013; *Polska w G20? Kryteria wyboru krajów ważnych systemowo*, prezentacja EY, XXIV Forum Ekonomiczne, Krynica Zdrój, 2014. L. Balcerowicz, A. Rzońca, *Następne 25 lat. Jakie reformy musimy przeprowadzić by dogonić Zachód?* Forum Obywatelskiego Rozwoju, Warszawa 2015.

[3] Zob. np. D. Acemoglu, J. Robinson, *Dlaczego narody przegrywają*, Zysk i S-ka, Warszawa 2014, P. Ther, *Nowy ład na starym kontynencie. Historia neoliberalnej Europy*, Kurhaus Publishing, Warszawa 2015.

[4] Redaktor tomu K. Rybiński współtworzył również raport *Go Global! Raport o innowacyjności polskiej gospodarki*, Uczelnia Vistula, Warszawa 2011.

[5] Strona wydawnictwa AFIBV jest mało czytelna, zob. <http://www.i.vistula.edu.pl/pubs/content/ksiki-books->

Sposób cytowania:

dr Tomasz Pawłuszko: Recenzja: Krzysztof Rybiński (red.): *Polska w niestabilnej gospodarce europejskiej i globalnej: problemy polityki gospodarczej i rozwoju*, 2013, w: <https://www.pol-int.org/pl/publikacje/polska-w-niestabilnej-gospodarce-europejskiej-i-globalnej#r5563>.

<https://www.pol-int.org/pl/publikacje/polska-w-niestabilnej-gospodarce-europejskiej-i-globalnej?j5Q6rewycZ5HtUDXTWpx7UZE=1&r=5563>